IQRO JURNALI , IQRO JOURNAL, ИКРО ЖУРНАЛИ
ISSN:2181-4341| wordlyknowledge.uz/index.php/iqro
Volume 21 Issue 01 MAY 2026

YANGI O‘ZBEKISTONDA ZAMONAVIY TA’LIM VA ILM-FAN SOHASIDAGI ISLOHOTLARDA TALABA-YOSHLARNING O‘RNI VA AHAMIYATI

Turdaliyeva Fotima Miraliyevna
Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti
San’atshunoslik va amaliy san’at ” fakulteti
“San’at jurnalistikasi” yo‘nalishi 3-bosqich talabasi
doi.org/10.5281/zenodo.20459326

Annotatsiya: Mazkur maqolada Yangi O‘zbekistonda ta’lim va ilm-fan tizimida amalga oshirilayotgan islohotlarning mazmun-mohiyati, ularning huquqiy asoslari hamda ushbu jarayonlarda talaba-yoshlarning o‘rni tahlil qilinadi. Oliy ta’lim tizimini modernizatsiya qilish, ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirish, yoshlarni innovatsion faoliyatga jalb etish va xalqaro standartlarga mos kadrlar tayyorlash masalalari ilmiy asosda yoritilgan. Shuningdek, Prezident farmon va qarorlari asosida amalga oshirilayotgan islohotlarning amaliy natijalari ham ko‘rib chiqilgan.
Kalit so‘zlar: Yangi O‘zbekiston, ta’lim islohoti, ilm-fan, talaba-yoshlar, innovatsiya, oliy ta’lim, raqamlashtirish, ilmiy tadqiqot, kadrlar siyosati.

Аннотация: В данной статье анализируется сущность реформ, проводимых в системе образования и науки в Новом Узбекистане, их правовая основа, а также роль студентов и молодежи в этих процессах. На научной основе рассматриваются вопросы модернизации системы высшего образования, развития научных исследований, вовлечения молодежи в инновационную деятельность и подготовки кадров в соответствии с международными стандартами. Также рассматриваются практические результаты реформ, проводимых на основе указов и постановлений Президента.
Ключевые слова: Новый Узбекистан, реформа образования, наука, студенты и молодежь, инновации, высшее образование, цифровизация, научные исследования, кадровая политика.

Abstract: This article analyzes the essence of the reforms being implemented in the education and science system in New Uzbekistan, their legal basis, and the role of students and youth in these processes. The issues of modernization of the higher education system, development of scientific research, involvement of youth in innovative activities, and training of personnel in accordance with international standards are covered on a scientific basis. The practical results of the reforms being implemented on the basis of presidential decrees and resolutions are also considered.
Keywords: New Uzbekistan, education reform, science, students and youth, innovation, higher education, digitalization, scientific research, personnel policy.

Kirish: Bugungi kunda O‘zbekistonda ta’lim va ilm-fan sohalari davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylangan. Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasida inson kapitalini rivojlantirish, zamonaviy bilim va malakaga ega yoshlarni tayyorlash masalalariga alohida e’tibor qaratilmoqda. Ayniqsa, oliy ta’lim tizimini xalqaro standartlarga moslashtirish, ilm-fan va ishlab chiqarish integratsiyasini kuchaytirish hamda yoshlarning ilmiy faoliyatini qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PF-5847-son Farmoni bilan “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi” tasdiqlandi. Mazkur hujjat oliy ta’lim tizimini modernizatsiya qilish, xalqaro reytinglarga

kiruvchi universitetlar sonini oshirish va yoshlarning oliy ta’lim bilan qamrovini kengaytirishga xizmat qilmoqda.

Ta’lim va ilm-fan sohasidagi islohotlarning asosiy yo‘nalishlari

Yangi O‘zbekistonda ta’lim tizimini rivojlantirish quyidagi ustuvor yo‘nalishlar asosida olib borilmoqda.

Oliy ta’lim qamrovining kengayishi: So‘nggi yillarda oliy ta’lim muassasalari soni keskin oshdi. Davlat va nodavlat universitetlar, xorijiy OTM filiallari tashkil etilishi natijasida yoshlarning oliy ta’limga kirish imkoniyatlari kengaydi. 2016-yilda oliy ta’lim qamrovi taxminan 9 foiz bo‘lgan bo‘lsa, keyingi yillarda bu ko‘rsatkich bir necha barobarga oshdi. Bu esa yoshlarning intellektual salohiyatini rivojlantirishga xizmat qilmoqda.

Prezidentning PQ-2909-son qarori “Oliy ta’lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi hujjati oliy ta’lim sifatini oshirish va zamonaviy mutaxassislar tayyorlashning muhim huquqiy asosiga aylandi.

Ilm-fanni rivojlantirish va innovatsion faoliyat:

2020-yil 29-oktabrdagi PF-6097-son Farmon bilan “Ilm-fanni 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi” tasdiqlandi. Mazkur hujjatda ilmiy tadqiqotlar samaradorligini oshirish, yosh olimlarni qo‘llab-quvvatlash, innovatsion ishlanmalarni iqtisodiyotga joriy etish kabi vazifalar belgilangan.

Bugungi kunda ilmiy laboratoriyalarni modernizatsiya qilish, startap loyihalarni moliyalashtirish va yosh tadqiqotchilarni rag‘batlantirish tizimi yo‘lga qo‘yilmoqda. Innovatsion rivojlanish vazirligi hamda Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan ko‘plab grant dasturlari amalga oshirilmoqda.

Raqamli ta’lim tizimini joriy etish: Ta’lim jarayonlarini raqamlashtirish. Yangi O‘zbekiston ta’lim siyosatining muhim yo‘nalishiga aylandi. Masofaviy ta’lim platformalari, elektron kutubxonalar, kredit-modul tizimi va sun’iy intellekt texnologiyalarini joriy etish orqali ta’lim sifati oshirilmoqda. Raqamlashtirish jarayonlari talabalarning mustaqil ta’lim olish imkoniyatlarini kengaytirib, xalqaro ta’lim standartlariga moslashishga xizmat qilmoqda.

Talaba-yoshlarning islohotlardagi o‘rni va ahamiyati: Yangi O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlarning asosiy harakatlantiruvchi kuchi sifatida yoshlar maydonga chiqmoqda. Chunki zamonaviy taraqqiyot bilimli, innovatsion fikrlovchi va tashabbuskor yoshlarni talab etadi.

Talaba-yoshlar — innovatsion rivojlanish omili: Bugungi talaba-yoshlar nafaqat bilim oluvchi, balki ilmiy va innovatsion faoliyatning faol ishtirokchisiga aylanmoqda. Universitetlarda startap markazlari, texnoparklar va biznes-inkubatorlar tashkil etilishi yoshlarning ilmiy g‘oyalarini amaliyotga tatbiq etishga imkon bermoqda. Ayniqsa, IT, sun’iy intellekt, muhandislik, biotexnologiya va raqamli iqtisodiyot sohalarida yoshlarning faol ishtiroki mamlakatning innovatsion salohiyatini oshirmoqda.

Yoshlarning xalqaro integratsiyadagi roli: Bugungi kunda ko‘plab talabalar xalqaro grantlar, akademik almashinuv dasturlari va xorijiy universitetlar bilan hamkorlik loyihalarida ishtirok etmoqda. Bu esa O‘zbekiston yoshlarining global ilmiy makonga integratsiyalashuviga xizmat qilmoqda. O‘zbekistondagi deyarli barcha oliy ta‘lim muassasalarida akademik almashuv mavjud bo‘lib, so‘ngi bosqich bitiruvchilari yoki magistrantlar chet elda ta‘lim olishi mumkin. Bunda hamma harajatlar davlat tomonidan yoki OTMlar, kelishuv sosida chet el kompaniyalari tomonidan qoplab berilmoqda.

Yoshlarni qo‘llab-quvvatlash siyosati: Davlat tomonidan talaba-yoshlarni qo‘llab-quvvatlashga alohida e’tibor berilmoqda. Prezident stipendiyalari, davlat grantlari, imtiyozli kreditlar va “Yoshlar daftari” tizimi orqali yoshlarning ilmiy va ijodiy faoliyati rag‘batlantirilmoqda. 2025–2026-yillarda ham oliy ta’lim va ilm-fan tizimini rivojlantirish

bo‘yicha yangi farmon va qarorlarqabul qilinib, startaplarni qo‘llab-quvvatlash, yangi universitetlar tashkil etish hamda xalqaro hamkorlikni kengaytirish choralari belgilandi.

Islohotlarning natijalari va istiqbollari: Amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida:

- oliy ta’lim muassasalari soni oshdi;
- ilmiy tadqiqotlarga ajratilayotgan mablag‘lar ko‘paydi;
- yosh olimlar soni ortmoqda;
- xalqaro reytinglarda O‘zbekiston OTMlarining o‘rni yaxshilanmoqda;
- ta’lim jarayoniga zamonaviy pedagogik texnologiyalar joriy qilinmoqda.

Kelgusida ta’lim va ilm-fan tizimida sifat ko‘rsatkichlarini yanada oshirish, ilmiy tadqiqotlarni tijoratlashtirish va yoshlarning innovatsion tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlash ustuvor vazifalardan biri bo‘lib qoladi.

Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti O‘zbekistondagi yetakchi oliy ta'lim muassasalaridan biri bo‘lib, tasviriy san'at, dizayn, amaliy san'at va san'atshunoslik sohalarida xalqaro hamkorlikni rivojlantirib kelmoqda. Institut xorijiy universitetlar va madaniy tashkilotlar bilan qator qo‘shma loyihalarni amalga oshiradi.

Xalqaro hamkorlik yo‘nalishlari:

- Xorijiy oliy ta'lim muassasalari bilan memorandum va shartnomalar tuzish.
- Qo‘shma ko‘rgazmalar, master-klasslar va ilmiy konferensiyalar tashkil etish.
- Xorijlik professor va mutaxassislarni dars jarayonlariga jalb qilish.
- San'at va dizayn sohasida xalqaro grant dasturlarida ishtirok etish.
- Talabalar almashinuvi

Institutda talabalar almashinuvi dasturlari orqali talabalar:

- xorijiy universitetlarda qisqa muddatli ta'lim olish;
- stajirovka va amaliyot o‘tash;
- xalqaro festival va biennallarda qatnashish;
- zamonaviy dizayn va san'at yo‘nalishlarida tajriba orttirish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Hamkorlik qilinuvchi davlatlar: Institut turli yillarda Janubiy Koreya, Xitoy, Turkiya, Rossiya, Fransiya va boshqa davlatlarning san'at va dizayn universitetlari bilan hamkorlik qilib kelmoqda.

Xalqaro hamkorlikning ahamiyati:

- talabalarning ijodiy dunyoqarashini kengaytirish;
- milliy san'atni xalqaro miqyosda targ‘ib qilish;
- zamonaviy texnologiya va ta'lim standartlarini joriy etish;
- raqobatbardosh mutaxassislar tayyorlashga xizmat qiladi.

Bu borada Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti amalga oshirayotgan loyihalar juda quvonarli va maqsadga muvofiqdir.

Masalan: “An`anaviy tasviriy va amaliy san`at” festivali doirasida tashkil etilgan “SPRING SCHOOL 2026” , Hubey tasviriy san`at instituti delegarsiyasi bilan hamkorlik, “Qingdao” maktabgacha ta`lim oliy peagogika kolleji o`rtasidagi hamkorlik ishlari yo`lga qo`yilgan. Bundan tashqari turkiya san`at instituti bilan akademik va mobil almashinuv asosida talabalar o`zaro bilim almashmoqdalar

Bugungi kunda ko‘plab talabalar xalqaro grantlar, akademik almashinuv dasturlari va xorijiy universitetlar bilan hamkorlik loyihalarida ishtirok etmoqda.

Xulosa:
Xulosa qilib aytganda, Yangi O‘zbekistonda ta’lim va ilm-fan sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar mamlakat taraqqiyotining muhim omiliga aylandi. Ushbu jarayonlarda talaba-yoshlarning o‘rni beqiyosdir. Chunki zamonaviy bilimga ega, innovatsion fikrlaydigan va vatan ravnaqiga daxldorlik hissi bilan yashaydigan yoshlar jamiyatning kelajak taraqqiyotini belgilaydi. Prezident farmon va qarorlari asosida amalga oshirilayotgan islohotlar esa yoshlarning ilmiy salohiyatini yuzaga chiqarish va ularni har tomonlama qo‘llab-quvvatlashga xizmat qilmoqda.

Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn institutining xalqaro hamkorlik faoliyati va talabalar almashinuvi dasturlari milliy san'at ta'limi rivojida muhim o‘rin tutadi. Mazkur hamkorliklar orqali talabalar zamonaviy bilim va tajribaga ega bo‘lib, xalqaro madaniy muhitda ijodiy salohiyatini namoyon qilish imkoniyatini qo‘lga kiritmoqda. Shu bilan birga, institut milliy tasviriy va amaliy san'at an'analarini jahon miqyosida targ‘ib etishga xizmat qilmoqda.

Xalqaro aloqalarning kengayishi ta'lim sifati oshishiga, yangi innovasion yondashuvlarning joriy etilishiga hamda raqobatbardosh mutaxassislar tayyorlashga muhim zamin yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1 O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PF-5847-son Farmoni “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”.

2 O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 29-oktabrdagi PF-6097-son Farmoni “Ilm-fanni 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”.

3 O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 6-noyabrdagi PF-6108-son Farmoni “O‘zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta’lim-tarbiya va ilm-fan sohalarini rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”.

4 O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 20-apreldagi PQ-2909-son Qarori “Oliy ta’lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”.

5 O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni, 2020-yil 23-sentabr, O‘RQ-637-son. “Yangi O‘zbekistonda oliy ta’lim tizimini rivojlantirish istiqbollari” ilmiy maqolasi.

6 O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi rasmiy materiallari.

7 mrdi.uz – internet sayti